

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi ortodoksisesta kirkkokunnasta annetun lain 21 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi ortodoksisesta kirkkokunnasta annettua lakia niin, että kirkkokunnan omasta eläkejärjestelmästä asteittain luovutetaan.

Esityksessä ehdotetaan, että niillä ortodoksisien seurakuntien papeilla, diakoneilla ja kanttoreilla, joiden palvelussuhde on alkanut ennen 1 päivää tammikuuta 1994, olisi edelleen oikeus kirkkokunnan keskusrahastosta maksettavaan valtion virkamiesten eläketurvaa vastaavaan eläketurvaan. Samalla tämä lakisäätei-

nen eläketurva laajennettaisiin koskemaan myös työttömyyseläkettä ja perhe-eläkettä. Laista poistettaisiin samalla erityinen 63 vuoden eläkeikää koskeva säännös.

Lain voimaantulon jälkeen palkattaville papeille, diakoneille ja kanttoreille järjestettäisiin yksityisen eläkejärjestelmän mukainen eläketurva.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 1994 alusta.

PERUSTELUT

1. Nykytila ja ehdotetut muutokset

Ortodoksisesta kirkkokunnasta annetun lain 21 §:n (893/87) mukaan papistolla ja kanttoreilla on oikeus vanhuus- ja työkyvyttömyyseläkkeeseen soveltuvin osin samojen säännösten mukaan kuin virkasuhteessa valtioon olevalla henkilöllä. Ennen vuotta 1993 alkaneissa palvelussuhteissa lisäeläketurvan mukaista eläkettä karttuu 2,2 prosenttia vuodessa, eläkkeen tavoitetaso on 66 prosenttia eläkkeen perusteena olevasta palkasta ja eläkeikä 63 vuotta.

Yksityisessä työeläkejärjestelmässä eläkeikä on 65 vuotta, eläkettä karttuu 1,5 prosenttia vuodessa ja eläkkeen tavoitetaso on 60 prosenttia. Sama koskee julkisia eläkejärjestelmiä, jos edunsaajan palvelus on alkanut 31 päivän joulukuuta 1992 jälkeen.

Papiston ja kanttorien leskien ja lasten perhe-eläkkeeseen sovelletaan ortodoksisen kirkon papiston perhe-eläkekassan ohjesääntöä (694/66). Perhe-eläke on 20 prosenttia edunjättäjän kuolinhetken mukaisesta palkasta ja siihen

lisätään, jos edunsaajia on useita, toisen edunsaajan osalta 8 prosenttia, kolmannen osalta 4 prosenttia ja kunkin seuraavan osalta 2 prosenttia palkasta. Valtion perhe-eläkelain 5 §:n (103/90) ja työntekijäin eläkelain 7 a §:n (100/90) mukainen leskeneläke on edunsaajien lukumäärästä riippuen 6/12—2/12 ja lapseneläkkeiden yhteismäärä 4/12—10/12 edunjättäjän vanhuuseläkkeestä tai täydestä työkyvyttömyyseläkkeestä.

Työttömyyseläkettä kirkkokunnan eläkejärjestelmässä ei ole.

Eläkkeen myöntää kirkollishallitus ja se suoritetaan kirkkokunnan keskusrahastosta kuukausittain kunkin kuukauden 15 päivänä. Kirkkokunnan eläkejärjestelmä on jakojärjestelmä, jossa ei rahastoida tulevia eläkkeitä. Eläkkeet rahoitetaan siten, että jokainen seurakunta suorittaa keskusrahastoon vuosittain maksun, jonka suuruuden, sen mukaan kuin tarvitaan, kirkollishallitus määrää seurakunnan veroäyrien ja pääomatulojen perusteella.

Vuonna 1993 sovellettava laki työntekijäin

eläkemaksusta (1004/92) koskee myös kirkkokunnan eläketurvaa. Järjestely on tarkoitus tehdä pysyväksi. Papiston ja kanttorien palkasta pidätetään lisäksi perhe-eläkkeiden maksamista varten 3 prosentin perhe-eläkemaksu.

Seurakuntien työsopimussuhteiseen henkilöstöön sovelletaan yleistä eläkelainsäädäntöä eli lähinnä työntekijäin eläkelakia (395/61). Ortodoksisen kirkkokunnan eläkejärjestelmään kuuluu runsaat 100 ja työntekijäin eläkelain piiriin noin 240 seurakuntien palveluksessa olevaa henkilöä.

Kirkkokunnan keskusrahastosta maksettiin keväällä 1993 vanhuus- ja työkyvyttömyyseläkkeitä 26 ja perhe-eläkkeitä 21 henkilölle. Keskusrahaston eläkemeno vuonna 1993 on 2 176 000 markkaa, mikä on 28,6 prosenttia palkkasummasta. Eläkemeno saattaa 1990-luvulla tilapäisesti laskea, mutta kääntyy nousuun vuosituhaten vaihteessa ja edelleen ensi vuosikymmenen lopulla. Eläkemenon on arvioitu nousevan vuonna 2010 nykyrahassa noin 2,7 miljoonaan markkaan ja vuonna 2020 noin 3,6 miljoonaan markkaan.

Myös valtion vanhan henkilöstön eläketurva muutetaan marraskuun 30 päivänä 1992 tehdyn tulopoliittisen sopimuksen mukaan asteittain työntekijäin eläkelain tasoiseksi. Tätä koskevat ehdotukset lainmuutoksiksi sisältyvät kesäkuussa 1993 eduskunnalle annettuun esitykseen valtion eläkelainsäädännön muuttamisesta (HE 96/1993 vp). Työntekijäin eläkemaksu säädetään pysyväksi. Vastaavat muutokset on toteutettu myös yksityisessä työeläkejärjestelmässä. Tätä koskeva laki (559/93) tulee voimaan vuoden 1994 alusta.

Eläkejärjestelmien kehitys huomioon ottaen on tarkoituksenmukaista, että ortodoksisen kirkkokunnan eläkejärjestelmässä siirrytään noudattamaan yleisiä periaatteita. Siirtymävaiheen kustannusten tasoihtamiseksi on kuitenkin seurakuntien palveluksessa jo olevien eläkejärjestelmän rahoitus säilytettävä nykyisellään.

Esityksessä ortodoksisesta kirkkokunnasta annetun lain 21 §:ää ehdotetaan muutettavaksi. Pykälän ehdotetun 1 momentin mukaan vakinaisesti nimitetyllä ja ylimääräisellä tai koeajaksi määrättyllä papilla, diakonilla ja kanttorilla, jonka palvelussuhde on alkanut ennen 1 päivää tammikuuta 1994 ja jatkonut yhdenjakoisesti säännöksessä ehdotettavalla tavalla, on oikeus vanhuus-, työkyvyttömyys- ja työttömyyseläkkeeseen sekä hänen omaisillaan perhe-eläkkeeseen soveltuvin osin samojen säännös-

ten mukaan kuin virkasuhteessa valtioon olevalla henkilöllä. Säännöksellä laajennetaan mainittujen vanhojen palvelussuhteiden eläketurva koskemaan myös työttömyyseläketä, joka ei tähän saakka ole kuulunut kirkkokunnan eläkejärjestelmään, ja perhe-eläketä, joka on järjestetty opetusministeriön vuonna 1966 vahvistaman ortodoksisen kirkon papiston perhe-eläkekassan ohjesäännön nojalla.

Palvelussuhde jatkuisi ehdotetun 3 momentin mukaan yhdenjaksoisesti, jos sitä edeltävän palvelussuhteen päättymisestä olisi kulunut enintään yksi kuukausi. Palvelussuhteen jatkuvuutta koskeva siirtymäkausi päättyisi 31 päivänä joulukuuta 1998, minkä jälkeen päivänkin katkos palvelussuhteissa aiheuttaisi sen, että seuraavaa palvelussuhdetta pidetään uutena.

Vanhojen palvelussuhteiden osalta noudatettaisiin valtion eläkejärjestelmään kulloinkin tehtäviä muutoksia. Eläketurva muuttuisi siten työntekijäin eläkelain mukaisen perusturvan tasoiseksi samassa aikataulussa ja samoin siirtymäsäännöksin kuin valtion eläkejärjestelmässä. Nämä eläkkeet maksettaisiin edelleen kirkkokunnan keskusrahastosta.

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan säädettäväksi vanhoissa palvelussuhteissa oleville henkilöille velvollisuus osallistua eläketurvan kustannuksiin. Eläkemaksu suoritettaisiin soveltuvin osin samojen säännösten mukaan kuin virkasuhteessa valtioon olevien henkilöiden eläkemaksu. Pysyvää eläkemaksua koskevat säännökset on tarkoitus sisällyttää valtion eläkerahastoa koskevaan lakiin, joka tulisi voimaan vuoden 1994 alusta.

Pykälästä ehdotetaan poistettavaksi 63 vuoden eläkeikää koskeva säännös. Säännöksellä on muista eläkejärjestelmistä poiketen vain haluttu säilyttää alhaisempi eläkeikä siinäkin tapauksessa, että henkilö eroaa ortodoksisen kirkkokunnan palveluksesta. Säännöksen kumoaminen on nyt tarpeen, jotta vanhoissa palvelussuhteissa voitaisiin asteittain siirtyä 65 vuoden eläkeikään.

Ehdotetun lain voimaantulon jälkeen alkavissa palvelussuhteissa sovellettaisiin yleistä eläkelainsäädäntöä eli työntekijäin eläkelakia. Seurakunnat ottaisivat uudelle henkilöstölle eläkevakuutuksen, jolloin kirkkokunnan keskusrahastolle ei tältä osin karttuisi eläkevastuita, vaan eläkkeet maksettaisiin vakuutuksen perusteella.

2. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Eläkejärjestelmien erilainen rahoitus lisää kustannuksia siirtymävaiheessa. Eläkevakuumuksista aiheutuu vuonna 1994 arviolta noin 24 000 markan lisämeno, vuonna 2000 menon on nykyinen työeläkemaksu mukaan laskettuna arvioitu olevan noin 175 000 markkaa, vuonna 2010 noin 493 000 markkaa ja suurimmillaan noin 1 155 000 markkaa. Kirkkokunnan keskusrahaston eläkemenoa järjestely säästää siinä vaiheessa kun uutta henkilöstöä alkaa jäädä eläkkeelle.

Vanhan eläkejärjestelmän uudistamisen työtömyys- ja perhe-eläkkeen osalta on arvioitu lisäävän kustannuksia vuonna 1994 noin 139 000 markkaa, vuonna 2000 noin 207 000 markkaa ja vuonna 2010 noin 310 000 markkaa.

Eläkeiän nostamisen arvioidaan säästävän kirkkokunnan eläkemenoja vuodesta 1995 lukien aluksi noin 16 000 markalla vuodessa. Säästön on arvioitu olevan nykyrahassa noin 460 000 markkaa vuonna 2000 ja noin 500 000 markkaa vuonna 2010.

Uudistuksen arvioitu vaikutus kirkollisveroyrityn hintaan on 0,01 penniä vuonna 1994, 0,02 penniä vuonna 2000 ja 0,03 penniä vuonna 2010.

3. Asian valmistelu

Esitys perustuu Suomen ortodoksisen kirkkokunnan virka- ja työehtovaliokunnan yksimieliseen ehdotukseen. Valiokunta on lakisääteinen elin, jonka tehtävänä on siitä annetun lain (158/84) mukaan muun muassa tehdä hallitukselle esityksiä eläkettä koskevien säännösten antamisesta. Valiokunnassa on papiston, kanttorien, seurakuntien muun henkilöstön ja luottamushenkilöiden edustus sekä yksi jäsen opetusministeriöstä ja valtiovarainministeriöstä.

Valiokunta on ehdotusta valmistellessaan ollut yhteydessä sosiaali- ja terveysministeriöön sekä eläketurvakeskukseen. Suomen ortodoksinen kirkollishallitus on lausunnossaan puoltanut esitystä. Ortodoksisten Pappien Liitto ry:lle ja Ortodoksisten Kanttorien Liitto ry:lle on varattu tilaisuus antaa asiasta lausunto.

4. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 1994.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

ortodoksisesta kirkkokunnasta annetun lain 21 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan ortodoksisesta kirkkokunnasta 8 päivänä elokuuta 1969 annetun lain (521/69) 21 §, sellaisena kuin se on 27 päivänä marraskuuta 1987 annetussa laissa (893/87), seuraavasti:

21 §

Vakinaiseen virkaan nimitetyllä ja päätoimisessa virkasuhteessa olevalla ylimääräisellä tai koeajaksi määrättyllä papilla, diakonilla ja kanttorilla, jonka palvelussuhde on alkanut ennen 1 päivää tammikuuta 1994 ja jatkunut yhdenjaksoisesti 3 momentissa tarkoitettulla tavalla, on oikeus kirkkokunnan keskusrahastosta maksettavaan vanhuus-, työkyvyttömyys- ja työttömyyseläkkeeseen sekä hänen omaisillaan perhe-eläkkeeseen soveltuvin osin samojen säännösten mukaan kuin virkasuhteessa valtioon olevalla henkilöllä.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu pappi, diakoni ja kanttori on velvollinen osallistumaan eläketurvan kustantamiseen soveltuvin osin samojen säännösten mukaan kuin virkasuhteessa valtioon oleva henkilö.

Palvelussuhteen katsotaan jatkuvan yhdenjaksoisesti, jos sitä edeltävän palvelussuhteen päättymisestä on kulunut enintään yksi kuukausi, milloin uusi palvelus alkaa ennen 1 päivää tammikuuta 1999.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 199 .

Helsingissä 15 päivänä lokakuuta 1993

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Ministeri *Tytti Isohookana-Asunmaa*

Laki

ortodoksisesta kirkkokunnasta annetun lain 21 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan ortodoksisesta kirkkokunnasta 8 päivänä elokuuta 1969 annetun lain (521/69) 21 §, sellaisena kuin se on 27 päivänä marraskuuta 1987 annetussa laissa (893/87) seuraavasti:

Voimassa oleva laki

21 §

Vakinaiseen virkaan nimitetyllä ja päätoimisessa virkasuhteessa olevalla ylimääräisellä tai koeajaksi määrätyllä papilla, diakonilla ja kanttorilla on oikeus vanhuus- ja työkyvyttömyyseläkkeeseen soveltuvin osin samojen säännösten mukaan kuin virkasuhteessa valtioon olevalla henkilöllä. *Eläkeikä on kuitenkin kuusikymmentäkolme vuotta.*

Ehdotus

21 §

Vakinaiseen virkaan nimitetyllä ja päätoimisessa virkasuhteessa olevalla ylimääräisellä tai koeajaksi määrätyllä papilla, diakonilla ja kanttorilla, *jonka palvelussuhde on alkanut ennen 1 päivää tammikuuta 1994 ja jatkunut yhdenjaksoisesti 3 momentissa tarkoitetulla tavalla*, on oikeus kirkkokunnan keskusrahastosta maksettavaan vanhuus-, työkyvyttömyys- ja työttömyyseläkkeeseen sekä hänen omaisillaan *perhe-eläkkeeseen* soveltuvin osin samojen säännösten mukaan kuin virkasuhteessa valtioon olevalla henkilöllä.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu pappi, diakoni ja kanttori on velvollinen osallistumaan eläketurvan kustantamiseen soveltuvin osin samojen säännösten mukaan kuin virkasuhteessa valtioon oleva henkilö.

Palvelussuhteen katsotaan jatkuvan yhdenjaksoisesti, jos sitä edeltävän palvelussuhteen päätymisestä on kulunut enintään yksi kuukausi, milloin uusi palvelus alkaa ennen 1 päivää tammikuuta 1999.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 199 .
